

hvad jeg tidligere havde Leilighed til at omtale, at der vil udvikle sig over hele Landet en saadan Forfjæl i, hvad det er tilladt at foretage paa det ene Sted paa en Søn- og Helligdag, og hvad man forbyder paa det andet Sted, at det vil medføre Ulemper, der gjøre, at man meget snart vil se sig nødt til at faae bragt en forandret Ordning tilstede af Søn- og Helligdagsanordningen. — Jeg indskrænker mig til disse Bemærkninger, som jeg har anset det for hensigtsmæssigt at henlede Udvælgets Opmærksomhed paa; jeg skal ikke komme nærmere ind paa Detaillerne af Lovforslaget.

Berg: Der er i dette Lovforslag et Punkt, der efter min Opfattelse er et aldeles afgjørende Vedpunkt, og som jeg vil begynde med at berøre. Det hedder i § 7: „Offentlige Forsamlinger i verdensligt Tiemed maa ikke afholdes i den til § 1 angivne Tid“. Fra 9 til 4 om Søndagen maa altsaa offentlige Forsamlinger ikke afholdes. Hvorvidt nu, tvøvrigt denne Bestemmelse lader sig forene med Udtalelsen i Motiverne til § 5, hvor det hedder, at „offentlige Forelæsninger, Udsendinger og Forevisninger i undervisende, belerende eller uddannende Tiemed ikke ere forbundne, er jeg ikke ganske paa det Reene med, thi det er jo dog ogsaa offentlige Forsamlinger, hvor En indbyder for at holde Forelæsning eller et Foredrag, hvorved en større Del Mennesker kommer sammen. Snidder man der efter den høitærede Justitsministers Mening, efter hvad der fremgaar af Motiverne til § 5, og er udtrykt i § 7, en væsentlig Forfjæl paa, hvad han kalder offentlige Forsamlinger, og faa en Indbydelse til offentligt Møde for at høre et Foredrag i undervisende eller uddannende Tiemed. Det er altsaa den høitærede Justitsministers Mening ifølge Lovforslaget, at enhver Mand kan, naar denne Lov udfommer, indbyde til en hvilken som helst Tid om Søndagen at høre en Forelæsning eller et Foredrag om det, som Vedkommende finder uddannende eller oplysende; medens den høitærede Minister forstaaer noget Andet ved offentlig Forsamling. Ved offentlige Forsamlinger skal — jeg antager det — forstaaes ikke blot disse almindelige offentlige Forsamlinger, befalede offentlige Møder og Sligt, men ogsaa de Forsamlinger i saakaldte verdenslige Tiemed, det vil sige med Hensyn til vort Fædrelands Anliggender, som man i den senere Tid, siden 1849 har holdt temmelig ofte og uden nogen som helst Indsigelse indtil den nyeste Tid. Det er altsaa disse offentlige Forsamlinger, der skulle være forbudne fra 9 til 4 hver 7de Dag i Ugen samt de andre Helligdage. § 88 i Grundloven siger, at Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnet; det er en almindelig Ret, der er givet Borgerne; § 94 indeholder deri en Indskrænkning for Krigsmagtens Vedkommende, nemlig forsaavidt de militære Love indeholde an-

dre Bestemmelser, idet denne Paragraf nemlig lyder saaledes: „Krigsmagtenere de i §§ 80, 87 og 88 givne Bestemmelser kun anvendelige med de Indskrænkninger, som følge af de militære Loves Forskrifter. Grundloven kender altsaa ingen som helst Indskrænkning i den almindelige Bestemmelse, at Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnet, undtagen den, der for Krigsmagtens Vedkommende findes i § 94, men Lovforslaget vil foretage en Indskrænkning i denne Bestemmelse for 7 Timer hver Søn- og Helligdag. Efter min Opfattelse er dette et Indgreb i den Forsamlingsfrihedsret, som ved Grundloven er givet Borgerne. Den forrige og den nuværende Justitsminister maa imidlertid have en anden Opfattelse heraf, thi ellers kunde denne Paragraf ikke komme til at foreligge, og ellers kunde den forrige Justitsminister ikke have gravet § 4 i Forordn. 26de Marts 1845 op af Jorden igjen. Tvøvrigt vil man vel ogsaa henholde sig til en nylig falden Spøisteretsdom. (Stemmer: Hør! Hør!) Ja! De Herrer kunne gjerne sige hør! hør! thi i denne Forfolknings Tid kan man vente sig hvad som helst. Jeg fastholder Grundlovens Bestemmelser om Borgernes Ret ogsaa overfor disse Autoriteter, og jeg for mit Vedkommende vil overalt tale Grundlovens Sag. Grundloven af 1849 har sagt: „Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnet“, og Grundloven af 1866 har gjentaget denne Bestemmelse, men nu 25 Aar efter fjører Administrationen i Pragis et Par Ord til, som lyde saaledes „undtagen om Søndagen“. Jeg tør ikke sige, at dette er stet, fordi dette er den største Indskrænkning af alle, idet Søndagen jo er den Dag, hvor det er bekvemtest og lettest for den langt overværende Del af den danske Befolkning at samles for at samtale med hinanden om forskjellige offentlige Anliggender. Man maatte helle have gjort Indskrænkningen gjældende 3 a 4 andre Dage i Ugen end netop at vælge Søndagen, men man har som sagt i Pragis sjet til „undtagen om Søndagen“. Herom er der ikke yttret et eneste Ord under tidligere Forhandlinger om denne Sag eller om Grundloven, og jeg kan heller ikke forstaa rettere end, at den Mand, som formentlig har været Læremester saavel for den forrige som for den nuværende Justitsminister, nemlig Orsted, har havt en anden Opfattelse med Hensyn til dette Spørgsmaal. Jeg tror, at han vilde sige, at hvilken som helst tidligere Lovbestemmelse, der ikke lod sig forene med den Lovbestemmelse, som staaer i Grundlovens § 88, er dermed afføjet, og jeg tillader mig at tro, at hvis vi paa dette Punkt vilde fortsætte med at gamle Reskripter og Anordninger kunde omstøde og i en meget væsentlig Grad forandre og forvandre Bestemmelsen i denne Paragraf, saa vilde der være mange andre Paragrafer i Grundloven, som ligeledes kunde komme til at blegne for gamle Reskripter og Anordninger. Grundlovens § 89 siger: „Ved Dødsloven maa den væbnet Magt, naar den ikke angribes, kun ind-